

HAMAR KOMMUNE
Rådmannen

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Deres ref.:

Vår ref:
Halvor Haug
Tlf: 62510232
04/00736(009)

Arkiv:
231/S/&18
003759/05

Dato:
22.02.2005

MELDING OM POLITISK VEDTAK - KONSESJON

HAMAR FORMANNSKAP behandlet i møte 16.02.2005 sak 0035/05. Følgende vedtak ble fattet:

Hamar formannskap mener at i et spørsmål av så stor nasjonal viktighet som eierskapet til våre vannkraftressurser, er det viktig å legge til rette for en helt annen bredde og omfang i saksbehandlingen enn det man ser i det smale, mer lovteknisk pregede resultatet av hjemfallsutvalgets arbeid. En langt mer grundig og bred prosess er påkrevet – i dette tilfelle har man heller ingen grunn til være i tidspress.

Hamar formannskap mener at i forhold til innretning og innhold i en slik debatt er det en del innspill og betraktninger som må hensyntas:

Hjemfall videreføres.

Hamar formannskap slutter seg til det bredt forankrede politiske ønsket om en videreføring av hjemfallsinstituttet som sådan. Poenget er å finne gode løsninger som ikke i praksis innebærer hel- eller delnasjonalisering av en hel bransje. Blant annet kan det være grunn til å se på innholdet i begrepet "hjemfall til det offentlige". Det er ikke gitt at hjemfallet må skje til staten. Det offentlige Norge består av tre forvaltningsnivåer og hjemfallet bør like gjerne hjemfalle til eierkommunene og eierfylkeskommunene som til staten.

Verdinøytralitet.

Uansett hvilket resultat man kommer frem til bør løsningen være verdinøytral for flest mulig av de involverte parter. Vi mener for eksempel at verken eierkommuner, vertskommuner, private eiere eller staten bør komme dårligere eller bedre ut enn i dag. Samtidig er det viktig at behovet for likebehandling av private og utenlandske eiere blir oppfylt for kommende transaksjoner.

EU-/EØS-rett.

De EU- og EØS-rettslige problemstillinger i forhold til hjemfall er ikke utredet godt nok. Innstillingen sikrer verken at det eksisterende handlingsrommet er utnyttet, eller at forslagene er bærekraftige over tid. Mangelen på en slik avklaring gjør at man kan oppleve utilsiktede og sterkt negative konsekvenser i forhold eierstruktur, utenlandsk eierskap osv. – dersom innstillingen kritikkløst tas opp til behandling. Vi vil her peke på at den beste måten å sikre norsk kontroll over vannkraften er gjennom vedvarende, offentlig eierskap, og ikke gjennom en lovgivning som man stadig risikerer prøvd opp mot en dynamisk EU-rett. Det at EU-retten har en tendens til å utvikle og forandre seg over tid gjør at man bør være forsiktig med store, drastiske inngrep av den typen hjemfallsutvalget foreslår. Trolig er det klokere og langt mindre risikabelt med en skrittvis tilnærming.

Strukturendringer.

Det er behov for en strukturendring i norsk kraftbransje. Uansett hvilke løsninger som velges er det sentralt at de ikke er til hinder for rasjonalisering og effektivisering. Her vil muligheter for utleie, fusjoner og lignende kunne være aktuelle løsninger. Trolig vil en endelig avklaring av hjemfallspørsmålet også føre til større interesse både for kjøp og salg av kraftverk. For å bevare en sterk regional, offentlig struktur kan det være avgjørende at man også setter bransjen rent kapitalmessig i stand til å møte den nye situasjonen. Dette kan skje på flere forskjellige måter for eksempel gjennom statlige investeringsfond, Folketrygdfondet, livselskaper oa. Sett i lys av at det i dag finnes finansiell overkapasitet i utlandet for investeringer i norske energiselskaper blir dette momentet svært viktig. Paradokset er jo også at en av Europas rikeste stater har det svakeste egenkapitalmarkedet for sin viktigste landbaserte industri.

Åpen tilnærming.

Det er for tidlig å komme med konkrete forslag. Likevel finnes det eksempler på hvordan man kan løse opp i hjemfallsproblematikken. Man bør se på om dagens konsesjonsregime i grove trekk kan videreføres, men med den endring at private eiere kompenseres for det tapet de lider ved at nye konsesjoner ikke blir evigvarende. Det er også grunner til å vurdere om den såkalte transaksjonsmodellen kan være noe å bygge på. Dette under forutsetning av at modellen bygges ut med fusjonsadgang, utleiemodeller og annet som kan sikre mulighetene for strukturendringer og rasjonalisering i bransjen.

Behandling:

Morten Finborud fremmet slikt alternativt forslag:

”Hamar kommune oppfatter prinsippet om hjemfall som uheldig i forhold til eiers råderett over egne verdier. Hamar kommune kan vanskelig akseptere at staten ved etablering av hjemfall gradvis skal redusere verdier som er bygget opp gjennom langsiktige investeringer av offentlige og private eiere. Hjemfalsinstituttet vil også begrense interessen for utbygging av mini- og mikro-kraftverk i distriktene, og bør avvikles.

Det er ingen grunn til å tro at en kommunal eller privat eier ikke vil forvalte sine verdier like bra som staten.”

Innstillingen vedtatt med 10 mot 1 stemme som ble avgitt for forslag fremsatt av Morten Finborud.

FAKTA:

Hva dreier saken seg om

Kommunen har fått NOU 2004:26 Hjemfall til høring. Saken har bl a sin bakgrunn i behov for å tilpasse dagens regelverk til EØS-regelverket og likestille norske og utenlandske aktører i kraftmarkedet. I dag er det bare privat eierskap som er omfattet av hjemfall, dvs ca 10 % av kraftproduksjonen. Offentlig eide kraftverk omfattes i dag ikke av hjemfall. Utvalget går inn for at alle kraftverk skal omfattes av hjemfallsregler. Flertall og ulike mindretall har ulike forslag på hvordan dette bør gjøres. Det er klart at har ulike interesser om en ser dette fra statens, private investorers, kraftverkeieres eller vannkraftkommuners ståsted. Saken innebærer derfor en uttalelse om hva Hamar kommune mener er viktig å ivareta ved den regelendringen som det nå er lagt opp til.

Sammendrag av forslagene

Utredningens sammendrag følger som trykt vedlegg. Kommunal rapport hadde i nr 1/05 at helt bilag som belyser hjemfall. En kort fakta-artikkel følger som trykt vedlegg. Fra faktaartikkelen siteres:

- *"Flertallet hvor bl a EBL og PIL er med – går inn for en modell hvor hjemfall først inntreffer 75 år etter lovendring, og at konsesjonæren på dette tidspunktet (dvs om 75 år) får en ubetinget rett til å beholde 33 prosent av kraftverket uendret (såkalt partielt hjemfall) EBL og PIL skriver i NOU'en at deres prinsipale syn er at hjemfallsinstituttet bør fjernes.*
- *Departementets 3 representanter går også inn for at hjemfall skal inntreffe først 75 år etter lovendringen, men støtter ikke forslaget om partielt hjemfall. Statens representanter går således inn for et totalt hjemfall, men likevel slik at konsesjonæren på hjemfallstidspunktet gis rett til 20% av vannfallet eller dets verdi dersom vannfallet ikke skal nedlegges. Forskjellen på flertallet og departementets forslag er således ikke stor.*
- *Et mindretall bestående av LO, dagens kommunale eiere v/KS og vertskommunene ved LVK går inn for en modell hvor tidsbegrensede konsesjoner på 60år innføres først ved salg. Konsesjonsperioden vil i så fall bli regnet fra salgstidspunktet. Mindretallet viser til at EØS-avtalen ikke kan gis tilbakevirkende kraft for allerede gitte konsesjoner – før EØS avtalens vedtakelse. Dersom en slik transaksjonsmodell ikke aksepteres av ESA, går mindretallet inn for en såkalt rettighetsmodell, som gir en større kompensasjon til dagens eiere enn flertallet og departementet foreslår, men hvor det forutsettes at dagens konsesjonær også er konsesjonær på hjemfallstidspunktet. Dette for å demme opp mot det salgspresset som vil komme med den markedsåpning som vil komme av den forlengete konsesjonsperioden som alle forslag vil innebære"*

Eidsivas forslag til høringsuttalelse

Videre har Eidsiva utarbeidet et forslag til høringsuttalelse til eget bruk og som eventuelt kan brukes av eierkommunene. Denne ser saken mer fra en kraftverkseiers synspunkt. Forslaget er tatt inn nedenfor:

"Oppsummering

NN ser betydelige svakheter både ved hjemfallsutvalgets innstilling og de ulike mindre-tallsforslagene. I praksis innebærer disse hel eller delvis nasjonalisering av nesten en hel bransje. Vi vil her særlig peke på at utgangspunktet for at hjemfallsspørsmålet ble reist var antakelsen om at EØS-rettslige forhold krevde likebehandling av offentlige og private aktører ved kommende transaksjoner. Da synes det mer naturlig om man hadde foreslått endringer som primært angikk de få private aktørene slik at disse økonomisk sett ble likebehandlet med de mange offentlige, enn at 90 % av eierskapet skal underkastes til dels store, negative endringer.

Vi mener innstillingen – dersom den blir vedtatt - vil få store, negative Eiermessige konsekvenser. I tillegg er den svakt juridisk fundert slik at en eventuell gjennomføring kan legge til rette for årelange juridiske konflikter. Det synes også tvilsomt om man til fulle har utnyttet det spillerrommet EU-/EØS-retten gir. Utvalgets mandat synes i det hele tatt at å ha vært for snevert til at saken kunne behandles i sin fulle bredde. Dette understrekes av svært kort høringsfrist som er så knapp at den skaper praktiske problemer i forhold til behandling i eieres og selskapers styrende organer.

I et spørsmål av så stor nasjonal viktighet som eierskapet til våre vannkraftressurser, er det, etter vårt syn, viktig å legge til rette for en helt annen bredde i saksbehandlingen. Siden de fleste energiselskaper også er vertikalintegreerte (både produksjon, nettdistribusjon og kraftsalg m.m.) er jo også konsekvensene større enn bare selve kraftproduksjonen.

Vi forventer at man nå legger opp til enn bredt anlagt politisk debatt om energibransjens fremtid hvor et av hovedmålene er å opprettholde et sterkt offentlig, nasjonalt eierskap. Både politiske, industrielle, finansielle og regionale områder må her adresseres. Debatten bør fokusere på en videreføring av dagens hjemfallsregime hvor offentlige eiere har evigvarende konsesjoner. Løsningen som til slutt velges bør være verdinøytral slik at eierkommuner, vertskommuner og staten verken kommer bedre eller verre ut enn før. Løsningen må kreves å være verdinøytral mellom disse. Samtidig må hensynet til likebehandling av private / utenlandske eiere ivaretas for kommende transaksjoner.

Vi anbefaler også at man tar inn over seg EU-rettens dynamiske natur slik at man ikke gjør drastiske endringer nå som senere kan kjennes ugyldig eller unødvendige i forhold en EU-rett i stadig forandring.

Vi mener også at den beste måten å sikre nasjonal kontroll over kraftressursene er gjennom et sterkt eierskap, og ikke gjennom lovgivning som på et senere tidspunkt kan bli endret.

Det er behov for strukturendringer i kraftbransjen, og uansett hvilke løsninger som velges, må de ikke hindre rasjonalisering og effektivisering gjennom strukturelle tiltak, herunder utleie. Det kan synes som særlig transaksjonsalternativet fra mindretallet i i komiteen i liten grad rommer en slik nødvendig av industrien.

En avklaring av hjemfallsspørsmålet kan føre til økt omsetning av kraftverk. For å bevare en sterk, regional og offentlig struktur er det avgjørende at man i en slik situasjon også setter bransjen rent kapitalmessig i stand til å møte den nye situasjonen. Det er ikke situasjonen i Norge i dag.

NN anbefaler å gjennomføre en grundig prosess hvor viktige samfunns-politiske spørsmål og konsekvenser utredes og debatteres. Da øker også mulighetene for å få til en god og omforent løsning som er bærekraftig over tid

Svakheter ved innstillingen

Om hjemfallsutvalgets flertallsinnstilling, eller forslaget til statens representanter skulle bli vedtatt innebærer det i praksis at 90 prosent av bransjen nærmest blir ekspropriert. Det vil si fullstendig, eller delvis nasjonalisering av markedsverdier for over 200 milliarder kroner hvorav opptil godt over fem milliarder fra Eidsiva energis eiere. I tillegg bryter det fullstendig opp den industrielle struktur konsernet har bygd opp med flere samspillende virksomhetsområder hvor kraftproduksjon er ett.

En slik massiv inndragning av verdier til fordel for staten vil det i moderne tid være vanskelig å finne paralleller til. NN vil også påpeke at når man snakker om tilnærmet evigvarende verdier som i kraftsektoren, er det mulig å argumentere for at vanlige nåverdiregninger av tapet man blir påført ved hjemfall etter 75 år kommer til kort. Modellene passer ikke for så lange tidsrom med fornybar tilgang. Eksempelvis vil man ved bruk av en lavere og mer riktig rentesats (intergenerasjonsrente) få et helt annet bilde av størrelsen på tapet som de kommunene og fylkeskommunene blir påført.

Det offentlige eier i dag rundt 90 prosent av norsk kraftproduksjon slik at nesten hele bransjen rammes hardt dersom hjemfallsinstituttet endres i tråd med innstillingen. Vi vil her peke på at utgangspunktet for at hjemfallsspørsmålet ble reist var antakelsen om at EØS-rettslige forhold krevde likebehandling av offentlige og private aktører. Da synes det mer naturlig om man hadde foreslått endringer som primært angikk de få private aktørene slik at disse økonomisk sett ble likebehandlet med de offentlige. Slik likebehandling er en økonomisk sak som bør kunne være forhandelbar. Dessuten kan det åpne for at bare private eierandeler hjemfaller – ikke hele kraftverk.

Innstillingen foreslår å ta i bruk svært negative virkemidler overfor de mange offentlige selskaper som i en årrekke har forvaltet kraftproduksjonen til fellesskapets beste, og som også har tatt finansielle risika og belastninger ved å bygge ut norsk vannkraft. I stedet kunne man kanskje ha oppnådd det samme gjennom positive virkemidler i forhold til de få private aktørene som faktisk dannet utgangspunktet for at saken i det ble tatt ble satt på dagsorden. En slik løsning ville også fremstå som verdinøytral i forhold til de offentlige selskapene som på denne måten ikke ville få forringet sine verdier. Utvalgets innstilling fremstår altså verken som verdi-, eller eiernøytral idet den innebærer negativ forskjellsbehandling av offentlige eiere vurdert opp mot dagens situasjon med evigvarende konsesjoner.

Det finnes altså store, prinsipielle betenkeligheter ved nærmest å nasjonalisere en hel bransje. NN ser det slik at flertallsinnstillingen og forslaget til statens representanter i tillegg til også har en rekke andre svakheter:

Snevert mandat. *Utvalgets mandat synes å ha vært for snevert til at saken kunne behandles i sin fulle bredde. I et så viktig spørsmål burde energi-, nærings- og distriktspolitiske konsekvenser blitt grundig vurdert. Kraftbransjen er svært viktig både for sysselsetting, og næringsutvikling over det ganske land. Med de store energipolitiske utfordringene Norge står ovenfor i årene som kommer er det også her all mulig grunn til å vurdere nøye hvilke konsekvenser endringer i rammevilkår og eierforhold kan få. Utvalgets mandat omfattet heller ikke vurdering av andre løsninger enn hjemfall, og det helt sentrale erstatningsspørsmålet ble ikke drøftet. En så begrenset gjennomgang som den innstillingen representerer er etter vårt syn ikke egnet som grunnlag for hel- eller delnasjonalisering av landets kraftprodusenter.*

Kort høringsfrist. *Fristen for høringsinstansene går ut 1. mars 2005 mens innstillingen ble avgitt så sent som 30. november 2004. Dette er etter vår mening altfor kort tid i en så viktig sak. Dette særlig fordi mandatet var så snevert at en rekke helt sentrale problemstillinger ikke blir berørt i innstillingen (se over). Videre er fristen satt så knapp at både selskaper og eiere får praktiske problemer med i det hele tatt å få behandlet høringsuttalelsene i sine respektive styrende organer. Til sammen er dette til hinder for at spørsmålet om fremtiden til norsk kraftproduksjon kan få en betryggende politisk behandling.*

Juridisk uavklart. *En eiendomsoverføring av verdiene i kraftsektoren til staten er å sammenligne med ekspropriasjon. Grunnloven forutsetter at det i slike tilfeller skal ytes full kompensasjon. Det er ikke tilstrekkelig begrunnet hvorfor Grunnloven skal settes til side på dette punktet. Innstillingen er her i utakt med hva store deler av det ledende juridiske miljø på området har gitt uttrykk for. Den tvil som også statens fremste juridiske rådgiver, Justisdepartementets lovavdeling, har fremmet i en egen betenkning, tilsier en langt grundigere utredning av saken.*

Den foreslåtte lovendring er ellers så vidtgående at dens lovlighet med stor sannsynlighet vil bli rettslig prøvd i forhold til Grunnloven, Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon (EMK) og EØS-retten. Sistnevnte er utgangspunktet for utvalgets arbeid og nettopp derfor er det en stor svakhet at verken begrensninger eller muligheter i denne lovgivningen synes å være tilstrekkelig utforsket.

En manglende helhetlig utredning og konsekvensanalyse vil kunne medføre at det regelverk man har, selv med de endringer som eventuelt foretas, fortsatt vil kunne være i strid med så vel nasjonalt som internasjonalt regelverk på en rekke punkter.

Utvalgets innstilling innebærer kort og godt en uhensiktsmessig lovgivning. En lovendring kan utløse massive erstatningskrav mot staten. Ingen er tjent med at det over en årrekke kan versere saker i rettsystemet mellom staten og kraftselskaper og mellom staten og kommuner / fylkeskommuner.

Dette åpner for at disse nødvendige rettssaker fører fokus vekk fra bransjens behov for finansiell og industriell utvikling.

Store negative økonomiske konsekvenser. *Utvalgets innstilling vil utvilsomt få en rekke sterkt negative økonomiske konsekvenser. Også her er det en påfallende mangel på gode konsekvensutredninger, men en del effekter synes likevel ganske tydelige:*

Innstillingen kan virke negativt i forhold til det lokal og regional verdiskapning. Flertallet av energibedriftene er i dag eid av fylker og kommuner. Bedriftene utgjør et viktig instrument for verdiskapning i distriktene. De regionalpolitiske virkningene av en overføring av hele eller deler av eiendomsretten til staten er ikke utredet, men at dette får konsekvenser for videre eierskap, og evne / vilje til satsning synes ganske opplagt. Et nytt lovverk bør tvert i mot i stedet legge forholdene til rette for vitale og desentraliserte enheter som kan bidra til både lokal og regional næringsutvikling og verdiskapning.

Snevriere økonomisk fokus kan bli resultatet. Kraftverkseiere vil i realiteten ikke bare få begrensede muligheter til å satse på nye prosjekter ved at incentivet til å investere i langsiktige og lønnsomme prosjekter forsvinner etter hvert som hjemfallet nærmer seg. De vil også kunne tvinges inn i en ganske snever og samfunnsmessig uheldig økonomisk tankegang. Noen selskap vil utelukkende kunne komme til å fokusere på høyest mulig kortsiktig avkastning, noe som også kan gå ut over vedlikeholdsviljen og energieffektiviteten. Innstillingen kan altså skape en utvikling der kraftnæringen blir en svært snever næring hvor maksimal melking av verdier frem til hjemfall blir prioritert fremfor teknologiutvikling, vedlikehold og kompetanseoppbygging. Dette kan i sin tur redusere mulighetene for nye arbeidsplasser i distriktene ved å fremme driftsformer som ikke ivaretar samfunnsøkonomiske, distrikts- og næringspolitiske målsetninger.

Store verdier kan settes i spill. Kommunale kraftverk er nå en evig inntektskilde for kommuner og fylkeskommuner. Dersom eierne ønsker å sikre at de også i fremtiden har en slik, varig inntektskilde, kan et alternativ være å selge kraftverkene før de taper seg alt for mye i verdi etter som hjemfall nærmer seg. Slike eier- og strukturmessige konsekvenser er ikke belyst i det eksisterende forslaget selv om muligheten for salgstras er omtalt i en rapport Olje- og energidepartementet har bestilt av ECON. Det vil for eksempel være åpenbart uheldig hvis brorparten av norsk vannkraftproduksjon legges ut for salg omtrent samtidig. Hva betyr det for prisene man kan håpe på å oppnå? Betyr dette at store deler av norsk kraftproduksjon vil havne på utenlandske hender? Og hva er konsekvensene for både kommuneøkonomien og norsk økonomi som sådan, ved at så store beløp eventuelt settes i omløp over en relativt kort tidsperiode? Det synes også klart at i en struktur som i dag vil det være store statseide energikonserner som vil være primærkjøpere. Disse har alle motivasjoner for å minimalisere lokale arbeidsplasser til fordel for sentralisering til sine egne kostbaser. Og kraftverksindustrien er kanskje den som lettest kan bygges ned uten kostnader – kun det fysiske kan stå igjen og generere dekningsbidrag til eier.

Ved hjemfallstidspunktet blir eierne sittende med gjelden mens staten får verdiene. Gjelden må altså betales før eiendomsretten overføres. Dette kan sterkt redusere selskapenes evne til å betale utbytte til eierne i tiden før hjemfall. Samtidig kan det ytterligere forsterke muligheten for at en del kraftselskap utelukkende må fokusere på relativt snevre økonomiske forhold uten mulighet til nyskaping og langsiktig tenkning.

Bred forankring mangler. *Hjemfallsutvalgets innstilling bærer preg av utvalgets svært snevre mandat, og kan i så måte ikke sies å være representativt for den debatten som i dag føres i de berørte miljøer. Innstillingen har da også vakt sterkt negative reaksjoner. I et så sentralt politisk spørsmål burde myndighetene i langt større grad ha tilstrebet reell deltakelse og involvering fra de berørte miljøer. Dette har Hjemfallsutvalgets snevre mandat været til åpenbart hinder for.*

Forslag til videre prosess

I et spørsmål av så stor nasjonal viktighet som eierskapet til våre vannkraftressurser, er det altså viktig å legge til rette for en helt annen bredde og omfang i saksbehandlingen enn det man ser i det smale, mer lovteknisk pregede resultatet av hjemfallsutvalgets arbeid.

En langt mer grundig og bred prosess er påkrevet – i dette tilfelle har man heller ingen grunn til være i tidspress.

I forhold til innretning og innhold i en slik debatt har vi en del innspill og betraktninger vi mener bør hensyntas:

Hjemfall videreføres. *NN slutter seg til det bredt forankrede politiske ønsket om en videreføring av hjemfallsinstituttet som sådan. Poenget er å finne gode løsninger som ikke i praksis innebærer hel- eller delnasjonalisering av en hel bransje. Blant annet kan det være grunn til å se på innholdet i begrepet "hjemfall til det offentlige". Det er ikke gitt at hjemfallet må skje til staten. Det offentlige Norge består av tre forvaltningsnivåer og hjemfallet bør like gjerne hjemfalle til eierkommunene og eierfylkeskommunene som til staten.*

Verdinøytralitet. *Uansett hvilket resultat man kommer frem til bør løsningen være verdinøytral for flest mulig av de involverte parter. Vi mener for eksempel at verken eierkommuner, vertskommuner, private eiere eller staten bør komme dårligere eller bedre ut enn i dag. Samtidig er det viktig at behovet for likebehandling av private og utenlandske eiere blir oppfylt for kommende transaksjoner.*

EU-/EØS-rett. *De EU- og EØS-rettslige problemstillinger i forhold til hjemfall er ikke utredet godt nok. Innstillingen sikrer verken at det eksisterende handlingsrommet er utnyttet, eller at forslagene er bærekraftige over tid. Mangelen på en slik avklaring gjør at man kan oppleve utilsiktede og sterkt negative konsekvenser i forhold eierstruktur, utenlandsk eierskap osv. – dersom innstillingen kritikkløst tas opp til behandling. Vi vil her peke på at den beste måten å sikre norsk kontroll over vannkraften er gjennom*

vedvarende, offentlig eierskap, og ikke gjennom en lovgivning som man stadig risikerer prøvd opp mot en dynamisk EU-rett. Det at EU-retten har en tendens til å utvikle og forandre seg over tid gjør at man bør være forsiktig med store, drastiske inngrep av den typen hjemfallsutvalget foreslår. Trolig er det klokere og langt mindre risikabelt med en skrittvis tilnærming.

Strukturendringer. *Det er behov for en strukturendring i norsk kraftbransje. Uansett hvilke løsninger som velges er det sentralt at de ikke er til hinder for rasjonalisering og effektivisering. Her vil muligheter for utleie, fusjoner og lignende kunne være aktuelle løsninger. Trolig vil en endelig avklaring av hjemfallsspørsmålet også føre til større interesse både for kjøp og salg av kraftverk. For å bevare en sterk regional, offentlig struktur kan det være avgjørende at man også setter bransjen rent kapitalmessig i stand til å møte den nye situasjonen. Dette kan skje på flere forskjellige måter for eksempel gjennom statlige investeringsfond, Folketrygdfondet, livselskaper oa. Sett i lys av at det i dag finnes finansiell overkapasitet i utlandet for investeringer i norske energiselskaper blir dette momentet svært viktig. Paradokset er jo også at en av Europas rikeste stater har det svakeste egenkapitalmarkedet for sin viktigste landbaserte industri.*

Åpen tilnærming. *Det er for tidlig å komme med konkrete forslag. Likevel finnes det eksempler på hvordan man kan løse opp i hjemfallsproblematikken. Man bør se på om dagens konsesjonsregime i grove trekk kan videreføres, men med den endring at private eiere kompenseres for det tapet de lider ved at nye konsesjoner ikke blir evigvarende. Det er også grunner til å vurdere om den såkalte transaksjonsmodellen kan være noe å bygge på. Dette under forutsetning av at modellen bygges ut med fusjonsadgang, utleiemodeller og annet som kan sikre mulighetene for strukturendringer og rasjonalisering i bransjen.”*

VURDERING:

Saken omfatter et komplekst saksområde som er belyst fra ulike innfallsvinkler i innspill fra ulike parter som følger saken som vedlegg. Dette belyser spesielt at en har ulike interesser om en ser dette fra statens, private investorers, kraftverkeieres eller vannkraftkommuners ståsted. I tillegg kommer problemet med at det er ulike syn på hvilke endringer som er nødvendig for å tilpasse seg EØS-regelverket.

Rådmannen går ikke her inn på juridiske vurderinger om hvilke endringer som er nødvendig for å tilpasse seg EØS – regelverk. Så sent som 2/2-2005 har vi fra KS fått tilsendt en lengere juridisk utredning som bestrider det som hevdes i NOU'en. Med den uenighet som foreligger er det nødvendig med at dette utredes ytterligere slik at en kan komme fram til en ordning som landet er tjent med.

Rådmannen mener et flertallets forslag som innebærer at en får hjemfall for alle kraftverk er generelt feil ved at en her legger opp til en mer eller mindre vederlagsfri tilbakføring til staten for anlegg hvor dette ikke har vært en forutsetning når anlegget ble bygd. En gjør situasjonen ekstra gunstig for de private anleggene som allerede ved investering la til grunn at det ville bli hjemfall får vesentlig gunstigere ordninger enn idag

Rådmannen mener videre at mindretallets forslag som bl a går ut på at hjemfall først pålegges ved transaksjon, dvs strukturendringer og lignende kan være uheldig for å få en ønsket

strukturrasjonalisering i bransjen. Rådmannen mener at forslaget som er utarbeidet av Eidsiva kan dekke hovedelementer i det en mener bør være kommunens uttalelse og foreslår derfor denne som uttalelse fra Hamar kommune

Rett utskrift

A handwritten signature in black ink that reads "Rita Kristiansen". The signature is written in a cursive style with a large initial "R".

Rita Kristiansen
Førstesekretær